

**LES
ARTS
CATALANES**

5

LES OBRES DE

Joan Rebull

Josep Obiols

Josep Granyer

Bosch-Roger

Rafael Barradas

Ramon Capmany

Julian Castedo

Jaume Mercadé

Marqués - Puig

E. C. Ricart

Josep F. Ràfols

Isidre Nonell

Francesc Gimeno

en la

Sala Joan Merli

dins les

Galeries Laietanes - Corts, 613 - BARCELONA

LES ARTS CATALANES

EDICIONS
FEBRER
1929
Any II
5
JOAN MERLI

L'original de presentació d'aquest número dedicat com cada vegada a un artista, ha resultat ésser d'una utilitat frustada. Per tant, ha estat retirat, i recordant que en el

JOAN REBULL

Rebull, dotat d'una forta intuïció, sap extreure sempre aquesta amagada substància de les coses. Només cal recordar les seves meravelloses testes en pedra (col·lecció Mompou) i el retrat del seu fill (col·lecció Merli) que reproduïm. Aquestes obres són essencialment realistes: la paraula realitat presa, naturalment, en la seva accepció transcendental. Es a dir que aquestes obres són la perfecta còpia del model interior que Rebull ha sabut imitar a la perfecció. (No serà aquest el vertader sentit de la imitació aristotèlica?)

Rebull, però, no s'atura a l'estricta producció d'aquest expressionisme anímic. Rebull, sap que aquest esperit ha de brillar, no sobre una matèria caòtica, desordenada, sinó sobre una matèria proporcionada. Aquest control intel·lectual, però, que venceria fàcilment la inspiració creadora

n. 1 de "Les Arts Catalanes" els gravats que acompanyaven el text que segueix havien sortit molt deficients, ens ha plagut de reproduir-ho tot, afegint-n'hi alguns.

dels mediocres, no aconsegueixen de dominar la intuïció del nostre escultor. En ell, aquesta intel·ligència reguladora no és el *gardechourme* que, com deia Paul Dermée, vigila constantment les possibles extralimitacions de l'instint generador de lirisme. En el cas de Rebull és el necessari control que preserva l'artista de perdre's en el carreró sense sortida de l'art estrictament expressiu, i que, en col·laborar estretament amb la intuïció, formant-se així la *intuïció intel·lectual* del Dr. Cardó, sap engendrar les obres d'aquest escultor, tan riques d'aquell *totalisme* que Lhote preten haver inventat.

SEBASTIÀ GASCH

De la «Revista del Centre de Lectura» de Reus, Agost, 1928.

(Traducció castellana de l'anterior article)

Decia Rodin que él acusaba, *accentuaba, exageraba*, para reproducir no solamente el exterior, sino también «el espíritu, que forma parte igualmente de la naturaleza». («El espíritu, otra palabra para designar lo que llamamos forma» — exclama Maritain ante esa afirmación). Este anhelo espiritual es compartido plenamente por Joan Rebull. Rebull sabe adivinar exactamente este espíritu que vive en la materia, a cuyo conocimiento llega por caminos puramente intuitivos. Al referirse al artista, en efecto, es preciso hablar del conocimiento intuitivo del poeta que Croce opone al conocimiento conceptual del científico; es decir, conocimiento de lo individual o belleza, y conocimiento de lo universal o ciencia. Rebull, rico de una fuerte

intuición, sabe extraer siempre esta escondida substancia de las cosas. Basta recordar sus maravillosas cabezas en piedra (colección Mompou) y el retrato de su hijo (colección Merli) que reproducimos. Estas obras son esencialmente realistas: la palabra realidad tomada, naturalmente, en su acepción transcendental. Es decir que estas obras son la perfecta copia del modelo interior que Rebull ha sabido «imitar» a la perfección. (¿No será éste el verdadero sentido de la imitación aristotélica?)

Rebull, sin embargo, no se detiene en la estricta producción de este expressionismo anímico. Rebull sabe que el espíritu ha de brillar, no sobre una materia caótica, desordenada, sino sobre una materia proporcionada. Rico de un agudo sentido estructural, netamente arquitectónico, Rebull edifica sus construcciones, es-

forzándose para ordenar lógicamente sus volúmenes en el espacio.

Este control intelectual, empero, que vencería fácilmente la inspiración creadora de los mediocres, no consigue dominar la intuición de nuestro escultor. En él, esta inteligencia reguladora no es el carcelero que, como dice Paul Dermée, vigila constantemente los posibles desmanes del instinto generador del lirismo. En Rebull es el necesario control que preserva al artista de extraviarse en el callejón sin salida del arte estrictamente expresivo, y que, al colaborar estrictamente con la imitación (formándose así la «intuición intelectual» del Dr. Cardó), sabe engendrar las obras de este escultor, tan ricas de aquel *totalismo* que Lhote pretende haber inventado.

(Traducció francesa)

Rodin disait qu'il accusait, accentuait, exagèrait pour reproduire non seulement l'extérieur, mais encore «l'esprit qui forme partie également de la nature». («L'esprit, autre parole pour désigner ce que nous appelons forme» — exclame Maritain devant cette affirmation). Ce véhément désir spirituel est partagé pleinement par Joan Rebull. Rebull sait deviner exactement cet esprit qui vit dans la matière à la connaissance duquel il arrive par des chemins purement intuitifs. En ce qui concerne l'artiste, en effet, il faut parler de la connaissance intuitive du poète que Croce oppose à la connaissance conceptuelle du savant; c'est-à-dire connaissance du particulier, ou beauté, et connaissance de l'universel ou science.

Rebull, riche d'une forte intuition,

sait extraire toujours cette substance cachée des choses. Il suffit de rappeler ses merveilleuses têtes en pierre (collection Mompou) et le portrait de son fils (collection Merli) que nous reproduisons. Ces œuvres sont essentiellement réalistes: la parole réaliste prise naturellement en son acception transcendente. C'est-à-dire que ces œuvres sont la parfaite copie du modèle intérieur que Rebull a su «imiter» à la perfection. (Cela ne serait-il pas le véritable sens de l'imitation aristotélique?)

Rebull cependant, ne se limite pas à la stricte production de cet expressionnisme animique. Rebull sait que l'esprit doit briller non pas sur une matière cahotique, désordonnée, sinon sur une matière soumise aux proportions. Riche d'un sens aigu structural nettement architectural.

Rebull édifie ses constructions, s'efforçant pour ordonner logiquement ses volumes dans l'espace.

Ce contrôle spirituel, qui vaincrait facilement l'inspiration créatrice des médiocres, ne parvient pas à dominer l'intuition de notre sculpteur. Elle est en lui, cette intelligence régulatrice, non le garde-chiourme qui, comme dit Paul Dermée, surveille constamment les possibles méfaits de l'instinct générateur de lyrisme. En Rebull c'est le nécessaire contrôle qui préserve l'artiste de s'égarer dans l'impasse sans issue, de l'art strictement expressif, et qui, en collaborant étroitement avec l'intuition (se réalisant ainsi l'«intuition intellectuelle» du Dr. Cardó), sait engendrer les œuvres de ce sculpteur, si riches de ce totalisme que Lhote prétend avoir inventé.

JOAN REBULL

Retrat del fill del artista

Sala Joan Merli

JOAN REBULL

Cap en pedra

El nostre ric no te *superflu necessari* de cap mena; es passa simplement amb el que li forneixen al bazar — cosa mudada a cap preu. A Barcelona, la majoria de senyors de l'alta societat s'acontenten comprant

mitja dotzena de pintures de color de betum, que l'antiquari els ha servit — donant-los gat per llebre — dient-los que són obres de grans mestres. La nostra pintura moderna — llevat de dos o tres artistes que han valorat honestament la mercaderia — no té cap valor. Hi ha ací mi-

lionaris que s'esgarripen que d'una tela pintada s'en pugui arribar a donar la mòdica quantitat de mil pessetes.

RAFAEL BENET

(Fragment d'un pròleg monogràfic.)

L'ART I ELS DIARIS

Potser serà que ens fem il·lusions, però, creiem que les arts plàstiques catalanes haurien de mereixer dels diaris catalans, almenys, la mateixa atenció qu'els mereixen el teatre i la literatura. Si trobem bé que d'una estrena es cuiti ha donar-ne compte l'endemà al matí i al dia següent la crítica extensa, i d'un llibre literari s'en publiquen una o varies crítiques als dos o tres dies, no gaire mes tard, no sabem comprendre perquè d'una exposició d'art a vegades no s'en parla per mes que ho mereixi l'expositor, o s'en parla lleugerament, o s'en parla quant l'exposició és acabada i ja no es pot beneficiar ni a l'artista ni al públic, i perquè les monografies artístiques, o certes monografies, no mereixen dels crítics la mateixa aten-

ció que els volums de literatura.

Nosaltres ens hem preguntat les raons que podrien justificar aquesta diferència i no n'hem trovat cap de sòlida. Ens hem dit que no pot ésser per raó econòmica puix que si per un cantó el teatre en efecte reporta al diari per mitjà dels anuncis un ingrès anual considerable, per l'altre, els llibres no li donen gairebé res pel mateix mitjà ni per cap altre. Que no podia ésser qüestió d'amistats puix que cada dia no estrenen els amics

ni son d'aquests tots els llibres que es publiquen. Altres raons? Interès del públic? Relatiu, puix que si el teatre el podem posar apart, pel contingent que mobilitza, el públic que visita les sales d'exposicions quantitativament no és inferior, ans molt superior, al llegidor de llibres.

Gairebé creiem, doncs, que la causa de la preterització de les arts plàstiques rau en el fet de que cap dels diaris catalans no ha atinat a fixar-s'hi i ens permetem provar d'avivar-els-hi l'interès, amb aquestes ratlles. Creiem que els tres diaris catalans, sense que els representi cap esforç, ans un augment d'interès en el seu contingut, podrien publicar setmanalment o quinzenal («La Veu» ho fa sense data fixa) una pàgina artística.

JOAN REBULL

Col. Llopis

Dibuix

JOAN REBULL

Col. Llopis

Dibuix

El senyor Josep Casanovas Nadal, 24 anys, càrrec en escriptori, ens envia una resposta tan extensa, a les dues primeres preguntes que ens és impossible publicar. Contesta concretament, però, a les preguntes;

3.—Juli Borrell, Josep M. Sert, Josep de Togores, Carles Vazquez, Vidal Cuadras.

4.—Josep de Togores, Francesc de A. Gali, Xavier Nogués, Marqués-Puig, Joaquim Sunyer, Manuel Humbert, Francesc Domingo, Joan Cardona i Alfred Sisquella.

Respostes a la nostra enquesta

J. Moragas Gallissà, 27 anys, metge.

1.—L'art ha d'ésser universal.

Però no més ho és a força d'una gran personalitat local.

Res de localisme, però; pell endintre, terra endintre.

2.—En alguns aspectes massa madur. En altres massa desorientat.

3.—Salvador Dalí. Es massa prematura però, tota opinió. Mentre els homes son vius encara poden desgraciar llur obra.

4.—Joaquim Sunyer, Josep de Togores, Francesc Domingo.

Ramon Soler, 31 anys, pintor, envia una resposta sense concrecions.

Apel·les Fenosa, 29 anys, escultor.

1.—L'art ha d'ésser lo mes local possible. Es la mateixa raó de la personalitat.

2.—El mes rescent no he tingut temps de coneixe'l però l'art català és el que marca mes punts.

3.—Perquè soc partidari d'un art local no ho soc de cap incorporació.

4.—Els catalanistes.

Dona amb un nen

Joan Rebull

L'adolescent

Sala Joan Merli

—Tinc pensat d'esmerçar anualment unes poques pessetes. Que m'aconsellaria? Jo pensava invertir-les en valors...

—Hem sembla molt bé. Però és que hem demana el meu parer sobre el que ja te decidit de fer?

—No. Voldria que m'aconselles si creu que vaig errat.

—Ja l'hi he dit que hem semblava be. Ara, si hem preguntés en quins valors hem semblaria millor que poses els seus diners...

—Be, doncs ja l'hi ho pregunto.

—No hem creuria, és a dir, pensaria que l'hi ho dic perquè a mi m'interessa.

—Perquè?

—Perquè és el que tothom pensa primer després d'escoltar un consell i en aquest cas amb fonament, potser, perquè jo l'hi aconsellaria que invertis els seus diners en... art modern... català, ...en pintura i escultura, vet-aquí.

—Es que jo hem proposo fer un

PREGUNTES I RESPOSTES

negoci, millor dit fer rendir un interès fixe al capital que hi inverteixi.

—Perfectament. Cap valor, doncs, dels que vostè compraria, li donaran uns guanys tan grans ni tan segurs com el que jo l'hi aconsello.

—Vol explicar-se?

—A França que la gent ho ha vist i l'hi han fet veure clar, convencer a un senyor de què és un bon negoci comprar art modern no és cosa difícil. Hi han milers de persones que honradament no viuen d'altre cosa. Tothom compra i tothom ven. Uns, sols compren per tornar a vendre. Altres, perquè s'adonen que venent coses comprades uns anys enera feien un bon negoci. Hi ha el comprador pur, el que amb les coses artístiques fa la seva felicitat espiritual i hi ha el comprador negociant,

orientat, però, que compra per a vendre. Vostè podria ésser un comprador de l'una o de l'altra mena, tan-se-val, puix que hi sortiria guanyant sempre.

—Però, sense entendre-hi...

—Cal orientar-se, cal saber orientar-se. Cal saber no comprar perquè si, a tothom, i de tot.

—I l'art modern...

—Compri als i dels artistes joves que ja han començat el camí que farà la seva obra en la seva vida.

—I aquests artistes joves son?

—Li diré els noms a cau d'orella.

—Nomès d'aquests?

—No. Ni ha molts d'altres, encara, d'un interès remarcable.

—I el negoci...

—El farà col·laborant amb el temps i l'artista. A vostè no li cal sinó estimar les coses que compri, interessar-hi els seus amics i el temps permetent que l'artista s'imposi ajudarà a pujar els preus.

—I si m'erro, vull dir, si els artis-

tes, dels quals jo compri, no pujen?

—Si compra ben orientat com vol que no pugin?

—I com vendrà?

—Com ven tothom qui té coses dels bons artistes, puix sempre hi ha comprador per una obra bona, i

sempre, entengui bé, sempre, es ven a mes alt preu que el que costa d'origen.

—Estic per creure'l.

—Diguim, creu que cap valor en paper d'una garantia molt relativa li pot donar al menys un cent per cent

en cinc anys?

—No.

—Doncs jo m'equivocaria de mitg a mitg i no hem convé, si aquest negoci que li aconsello en lloc del que vostè pensava fer, no li dóna mes.

M.

Sala Joan Merli

JOAN REBULL

Escultura

a «Oc» Gaceta setmanal de Literatura, Art, Ciències i Esports. Via Laietana, 28, 5.e Barcelona.

Suscriviu-vos

a «Mirador» setmanari català. Pelayo, 62, 4.^{rt.} 2.na. Barcelona.

a «La Revue de Catalogne» Revista Internacional de Lletres, Ciències i Arts. Via Laietana 28, 5.e Barcelona.

—Mireu quina «ganga» he «pes-cat» en la subhasta!

—Ho lamento.

—Voleu callar!

—Sincerament ho lamento i no perquè vaixi contra els vostres interessos puig reconec que si us ho han donat baratet no havieu de fer el desmenjat, però...

—Doncs!

—Però, ara si jo us digués que aquesta tela d'un jove, que vol viure i vol pintar, està taxada a un preu no com el de la subhasta, però, infim també, hem dirieu...

—...!

—Hem dirieu qualsevol cosa, tantse-val, però no la comprarieu. I jo us dic que deixarieu una vertadera «ganga» per una de dubtosa que ja teniu a la butxaca.

—Que voleu dir?

—Vull dir que d'això que heu comprat ningú us en garantitza l'autenticitat, que tan sols és atribuït a... qui sigui, i que no sabeu si és antic perquè ho sembla o és acabat de fer encara que no ho sembli.

SUBHASTES

—Si que esteu emvalat!

—Perdoneu, però, voldria que els vostres diners fossin mes aprofitats, mes a favor de l'art actual i que els que aneu darrera les gangues de les subhastes us donguessiu compte que dels artistes moderns no en compreu la pols i les terenyines perquè no tenim la mala costum de vendre, però d'alguns comprareu cosa tan bona o millor que d'antics, i en pagareu un preu tan modest que fa vergonya dir-lo, encara que la clac de la subhasta us faci creure que alli hi feu un negoci kolossal.

—Poca simpatia els teniu.

—A les subhastes gens, ja ho sentiu, crec sincerament que fan un gran mal a l'art modern i per això les odio. Als organitzadors de les

subhastes, als marxands en art antic, en canvi, personalment totes les meves simpaties i la meva amistat més franca.

—Aleshores mai acceptarieu les subhastes d'art?

—Si, a condició que fossin en benefici dels artistes i del seu pervindre, a condició que la subhasta prestigiés les obres que s'hi subhastessin, a condició que fomentessin l'afició nobilíssima a la col·lecció d'art etc...

—Però no es fan a tot-arreu igual?

—Perdoneu, no a tot-arreu. Entereu-vos-en.

—Sabeu que hi han coses que han conseguit preus molt alts?

—Si. Algunes d'elles no s'han adjudicat. Altres, objectes sense valor artístic, coses purament industrials. Altres, falses o mal atribuïdes. Deixem-ho correr. No ho llenseu, no, això que heu comprat i estigueu-ne content a pesar de lo que us he dit. Perdoneu. Es que jo per ara i tant soc enemic declarat de les subhastes d'art.

M.

NOTES

Arrivat de Paris el pintor Pere Daura. Pensa romandre a Catalunya uns mesos, establert a Mallorca. Pel maig té anunciada una exposició a Paris.

A la «Gaceta de les Arts» benemèrita, que ens ha donat el número formidable de la col·lecció Plandiura i ens anuncia per a molt aviat el dedicat a la col·lecció Barbey, ens permetriem demanar-li uns números pròxims dedicats a les col·leccions Sala i Benet. El nostre estimat Gifreda ens complaurà.

Heu estat en cases que en obrirvos la porta un baf de reumàtic, d'aire reclosit us ha ofès la cara, que les terenyines us feien serrell als colzes, que la pols us omplia de caspa les espatlles, que el soroll del corc famèlic us menjava el cuc de l'orella...

Comprovat que els escriptors que no exerceixen funcions de critic no visiten les exposicions artístiques. Comprovat que la majoria dels artistes lleigeixen...

De tant en tant un senyor es dessideix a començar una col·lecció de pintura. Molt lloable. Nosaltres fem precs perquè el fet s'esdevingui cada dia. Però, què comença comprant el nou col·leccionista? Martí i Alsina, Vayreda el vell, Vayreda el vell i Martí i Alsina etc. Lamentable aquest seny, aquest voler *jugar segur*, aquest no voler estar al dia. Tan bonic com és un pintat de nou!

Saló de Tardor. Ara Saló d'Hivern. Si s'animen, els senyors, aviat tindrem els salons que ens mancaven per anar fent. Perquè tothom és lliure de fer el saló que més li plagui amb el títol de l'estació que més l'hi quadri.

Remarquem la bona premsa que ha tingut l'exposició de ceràmica del valencià Peyró. No ens interessa remarcar sinó que ha tingut bona premsa.

Cada població important de Catalunya, hauria de tenir al menys, un col·leccionista d'art modern, el seu col·leccionista. Quantes tenen l'honor de tenir-lo?

No ens podem explicar el perquè del silenci que «La Publicitat» i «La Veu de Catalunya» fan a les «Monografies d'Art». Fins ara als tres volums publicats Domènec Carles, Jaume Mercadé, Joan Bergós, fora unes notícies generoses de J. V. Foix no s'els ha dedicat el més petit comentari. Els critics d'art dels nostres diaris no podrien publicar la critica dels volums monografics com ho fan dels volums literaris els seus companys critics de literatura.

SALA JOAN MERLI

Del 9 al 23 de Febrer. — Exposició de dibuixos de Bosch-Roger, Marquès-Puig, Isidre Nonell, Joan Rebull, Josep-F. Ràfols i E. C. Ricart.

Reus.—Centre de Lectura.—*Del 17 de Febrer al 3 de Març.*—Exposició de Joies i Pintures de Jaume Mercadé.

En preparació: Exposicions de

pintures de Francesc Gimeno.

dibuixos de Josep-F. Ràfols.

dibuixos de l'escultor Joan Rebull.

VIDUA DE JOSEP RIBAS

CASA FUNDADA EN 1850

MOBLES I

DECORACIÓ

CONCELL D'E CENT,

527-529

TELEFON 14657

BARCELONA

plateria per a
presents

jaume mercadé

joier

telèfon 15704
passeig de gracia, 46
barcelona

Joan Busquets

Mestre ebenista
tapisser
decorador

*Mobles de tots estils - Objectes
per a presents*

*Estudi, taller, exposició i sales
per a Exposicions d'Art i Bells oficis*

Passeig de Gracia, 36 - Telèfon 16825 - BARCELONA

**FABRICA
DE
PRODUCTES CERAMICS**

**Rajoles i Articles de Construcció
Terres cuites**

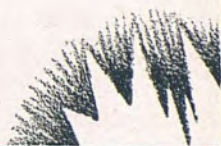
CASSIMIR VICENS

Despatx

Carrer Tallers, 72

Telèfon, 15644

BARCELONA

TOMAS

AYMAT

*Manufactura de Ta-
pisseries d'alt lliç i ca-
tifes de punt nuat a
mà - Progecció i execu-
ció d'encàrrecs - Res-
tauració*

Carrer de Vilà

Telèfon n.º 20

**SANT CUGAT
DEL VALLÉS**

*Gran premi a les Exposicions Internacionals, Del Moble i Decoració d'Interiors, Barcelona
1923 - D'Arts Decoratives i d'Industries Modernes, Paris 1925*

LLIBRERIA
DE LA

V^{DA}. DE JOAN SALVAT PAPASSEIT

GACETA DE LES ARTS - LA REVISTA
LA NOVA REVISTA - REVISTA DE CATALUNYA
L'AMIC DE LES ARTS

GALERIES
LAIETANES

CORTS, 613

BARCELONA

BIOSCA I BOTEY

es complauen en oferir-vos llur

SALA D'EXPOSICIÓ

LAMPARES
FERRETERIA
BRONCES D'ART
INSTAL·LACIONS EN PLOM
METALLS PER A CONSTRUCCIÓ

RAMBLA CATALUNYA, 129 - BARCELONA